P. J. Morawski

Warszawa, dnia 03 lutego 2021

NR: 281 PODPIS
WPŁYNĘŁO
2021-02-04
Krajowa Rada Izb Rolniczych

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Znak sprawy:SZ.mr.073.178.2020

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady
Izb Rolniczych
Parzniew, ul. Przyszłości 5
05-804 Pruszków

Szanowny Panie Prezesie,

odpowiadając na Pana wystąpienie z dnia 29 grudnia 2020 r., o znaku: KRIR/JM/1350/2020, w sprawie zmiany przepisów w zakresie obrotu nieruchomościami rolnymi poprzez umocowanie samorządu rolniczego do zasięgania przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (powoływany dalej jako „KOWR"), opinii wojewódzkiej izby rolniczej w celu dokonania rozpoznania występowania na danym terenie zapotrzebowania na grunty rolne przez okolicznych rolników indywidualnych zainteresowanych powiększeniem swoich gospodarstw rodzinnych, uprzejmie informuję, co następuje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że KOWR realizuje różnego rodzaju zadania określone przepisami prawa. Jednym z tych zadań jest gospodarowanie mieniem wchodzącym w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (powoływanego dalej jako „ZWRSP" lub „Zasób"). Na podstawie bowiem art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 2243), Skarb Państwa powierzył KOWR wykonywanie prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do mienia, o którym mowa w art. 1 i 2 tej ustawy. Z kolei, zgodnie z art. 5 ust. 2 powołanej ustawy, KOWR, obejmując we władanie powierzone składniki mienia Skarbu Państwa, wykonuje we własnym imieniu prawa i obowiązki z nimi związane w stosunku do osób trzecich, jak również we własnym imieniu wykonuje związane z tymi składnikami obowiązki publicznoprawne. W szczególności, zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, KOWR gospodaruje ZWRSP w pierwszej kolejności w drodze wydzierżawiania albo sprzedaży nieruchomości rolnych na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych.

W celu uspołecznienia procesu gospodarowania mieniem ZWRSP powołane zostały Rady Społeczne, działające przy oddziałach terenowych KOWR, które są gremiami doradczymi i opiniującymi dla dyrektorów danych oddziałów terenowych. Zasady powoływania Rad, ich skład

i kadencja oraz sposób zwoływania posiedzeń, tryb pracy i podejmowanie ustaleń przez Rady określa regulamin wprowadzony zarządzeniem nr 21/2018/Z Dyrektora Generalnego KOWR. Wprowadzenie tego regulaminu miało na celu przede wszystkim ujednolicenie w skali całego kraju funkcjonowania Rad Społecznych, w skład których wchodzi dwóch przedstawicieli izby rolniczej oraz przedstawiciele organizacji rolniczych funkcjonujących na terenie działania danego oddziału. Do zadań Rady należy w szczególności:

1) opiniowanie wniosków dyrektora oddziału w sprawach dotyczących zagospodarowania nieruchomości rolnych Zasobu;
2) zgłaszanie do dyrektora oddziału wniosków dotyczących sposobu zagospodarowania nieruchomości rolnych Zasobu.

Dodatkowo, zarządzeniem Nr 51/2019/Z utworzona została Rada Społeczna przy Dyrektorze Generalnym KOWR do spraw gospodarowania gruntami rolnymi ZWRSP, stanowiąca komisję opiniodawczo-doradczą o charakterze stałym. W jej skład wchodzi 12 członków, w tym m.in. przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych. Posiedzenia Rady odbywają się w celu :

1) bieżącej wymiany informacji w zakresie realizacji zadań dotyczących gospodarowania nieruchomościami rolnymi Zasobu oraz kształtowania ustroju rolnego;
2) konsultacji problemów powstałych przy wykonywaniu przez KOWR jego zadań, w szczególności związanych z gospodarowaniem nieruchomościami rolnymi Zasobu oraz kształtowaniem ustroju rolnego;
3) wyrażania opinii w sprawach przedstawianych przez Dyrektora Generalnego KOWR,
4) omawiania przedstawianych przez Radę Społeczną propozycji i koncepcji w zakresie realizacji zadań dotyczących gospodarowania nieruchomościami rolnymi Zasobu oraz kształtowania ustroju rolnego.

Z powodu ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego nastąpiło zawieszenie działania Rad Społecznych działających przy oddziałach terenowych oraz Dyrektorze Generalnym KOWR. Zawieszenie w dalszym ciągu działalności Rad Społecznych jest uzasadnione, biorąc pod uwagę obecną sytuację związaną z liczbą zachorowań na COVID-19. Wprowadzone obostrzenia w tym zakresie mają na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo m.in. pracowników KOWR i przedstawicieli organizacji reprezentujących rolników – członków Rad Społecznych.

Zarówno Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak i KOWR, docenia zaangażowanie izb rolniczych oraz innych organizacji rolniczych funkcjonujących na terenie działania danego oddziału terenowego KOWR (przez które należy rozumieć społeczno-zawodową organizację rolników, związek zawodowy rolników lub inną organizację działającą na rzecz rolników lub rolnictwa) w procesie gospodarowania mieniem ZWRSP. Na podstawie informacji pozyskiwanych od tych organizacji, m.in. w zakresie określania zapotrzebowania rolników indywidualnych na grunty na danym terenie na powiększanie swoich gospodarstw rodzinnych, KOWR dokonuje obiektywnej oceny sytuacji na każdym etapie tego procesu. Informacje te z pewnością są pomocne przy obsłudze trwających umów

dzierżawy, planowaniu ewentualnych przyszłych wyłączeń z przedmiotu dzierżawy gruntów rolnych, które następnie byłyby rozdysponowane w przetargach ograniczonych do rolników indywidualnych powiększających swoje gospodarstwa rodzinne. Dodatkowo, w przypadku wniosków dzierżawców o przedłużenie umów dzierżawy, którzy nie posiadają statusu rolnika indywidualnego oddziały terenowe KOWR zasięgają opinii izby rolniczej w zakresie zapotrzebowania na grunty, zgłaszanego przez rolników indywidualnych zainteresowanych powiększeniem gospodarstwa rodzinnego. Opinie takie, zgodnie z propozycją Krajowej Rady Izb Rolniczych, nie są wymagane w przypadku gdy przedłużeniu podlega umowa, której dzierżawcą jest rolnik indywidualny.

Pragnę również zauważyć, że KOWR, zdając sobie sprawę z tego, iż izby rolnicze (jako najbardziej reprezentatywna organizacja rolnicza), posiadają wiedzę co do zapotrzebowania na danym terenie na grunty rolne zgłaszanego przez rolników indywidualnych, pismem Dyrektora Generalnego KOWR z dnia 2 listopada 2020 r. skierowanym do dyrektorów wszystkich oddziałów terenowych KOWR, wprowadził jednolite zasady pozyskiwania informacji dotyczących zapotrzebowania na takie grunty z uwzględnieniem opinii właściwych miejscowo izb rolniczych.

Mając na uwadze powyższe oraz dotychczasową dobrą współpracę KOWR z izbami rolniczymi, m.in. w zakresie pozyskiwania informacji co do zapotrzebowania rolników na grunty rolne, należy wskazać, że nie jest konieczne ani też zasadne ustawowe regulowanie kwestii uzyskiwania przez KOWR opinii w tym zakresie. To bowiem KOWR, co wynika z powołanych powyżej przepisów ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, posiada prawo do gospodarowania nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu, zatem niecelowe byłoby wprowadzanie obligatoryjnego wymogu uzyskiwania opinii wojewódzkich izb rolniczych, które dodatkowo byłyby również wiążące dla KOWR w procesie gospodarowania Zasobem. KOWR, jako podmiot uprawniony do decydowania o sposobie realizacji tego procesu, ponosi pełną odpowiedzialność za rezultaty podejmowanych działań.

Należy także podkreślić, że w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, wprowadzoną ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 869), podstawową formą zagospodarowania gruntów rolnych Zasobu, co do zasady, są przetargi na dzierżawę lub sprzedaż, ograniczone do osób zamierzających powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne (art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa). Dyrektor Generalny KOWR w piśmie z dnia 17 maja 2018 r., o znaku: CEN.DGZ.WNZNZ.4201.90.2018.MS.4, polecił dyrektorom oddziałów terenowych KOWR, aby w pierwszej kolejności organizować jednak przetargi ograniczone wyłącznie do rolników indywidualnych powiększających swoje gospodarstwa rodzinne. W przypadku braku zainteresowania ze strony rolników indywidualnych lub jeśli po rozstrzygnięciu przetargu ograniczonego nie dojdzie do zawarcia umowy dzierżawy, kolejny przetarg na daną nieruchomość powinien być przetargiem ograniczonym do pozostałych podmiotów wymienionych w art. 29 ust. 3b ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, w tym m.in.

osób posiadających kwalifikacje rolnicze, zamierzających utworzyć gospodarstwo rodzinne. Mając powyższe na uwadze, przepisy ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa umożliwiają organizowanie przez KOWR przetargów ograniczonych na utworzenie gospodarstw rodzinnych, w których mogą uczestniczyć również tzw. „młodzi rolnicy". Zarówno rolnicy, jak i związki zawodowe, czy też organizacje rolnicze powinny występować do KOWR z odpowiednim wnioskiem, wskazując na zainteresowanie organizacją tego typu przetargów.

Należy przy tym wskazać, że zgodnie z art. 29 ust. 3b pkt 2 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, KOWR może zastrzec, że w przetargu mogą uczestniczyć wyłącznie osoby posiadające kwalifikacje rolnicze określone w przepisach o kształtowaniu ustroju rolnego, zamierzające utworzyć gospodarstwo rodzinne w rozumieniu tych przepisów. Dodatkowo zgodnie z art. 29 ust. 3bb pkt 2 ww. ustawy, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa może organizować przetargi, o których mowa w art. 29 ust. 3b tej ustawy, w których oprócz osób, o których mowa w ust. 3b pkt 2 tego artykułu, mogą uczestniczyć również osoby, którym pod warunkiem uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, przyznano pomoc finansową, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. z 2020 r. poz. 1371) albo w art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 217, z późn. zm.), a termin na uzupełnienie tych kwalifikacji jeszcze nie upłynął.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Szymon Giżyński
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/